

‘Les na het dug-out drama:’

Voor Surhuisterveen en Twijzel, twee dorpen in de gemeente Achtkarspelen, is 21 mei 2014 een zwarte dag. Burgemeester Gerben Gerbrandy is op een bijeenkomst in Leeuwarden, als hij wordt gebeld over een drama dat zich op het sportveld in Twijzel heeft voorgedaan. Tijdens een groot schoolkorfbaltoernooi is een dug-out ingestort. Diverse kinderen van een school uit Surhuisterveen zijn er slecht aan toe. Het Burgemeestersblad blikte met Gerbrandy terug op die dag en de juridische nasleep ervan.

Het is iets na half vier als Gerbrandy door zijn ambtenaar crisisbeheersing wordt ingelicht. Het is woensdagmiddag. Op de sportvelden in Twijzel is een groot korfbaltoernooi aan de gang voor 22 scholen uit de buurt. Over de dag verspreid doen duizend kinderen mee aan het toernooi. Een aantal kinderen speelt in en rond een dug-out, die instort als ze er bovenop zitten. Diverse kinderen raken bedolven onder het puin. Als Gerbrandy wordt gebeld is de traumahelikopter al onderweg.

Sportveld

‘De hulpverlening kwam snel op gang. De slachtoffers werden naar diverse ziekenhuizen in Leeuwarden, Groningen en Dokkum gebracht. Het zag er van meet af aan ernstig uit. Twee kinderen werden met hersenletsel afgevoerd. De andere kinderen gingen met botbreuken en schaafwonden naar het ziekenhuis. Het waren allemaal kinderen van basisschool de Bernebrêge uit Surhuisterveen. Ik heb vrij snel besloten om de bijeenkomst op het provinciehuis in Leeuwarden te verlaten en terug te gaan naar het gemeentehuis in Buitenpost, om mij verder bij te laten praten. Kort daarna ben ik op advies van de hulpdiensten doorgerezen naar het sportveld in Twijzel. De locoburgemeester heeft de leiding over het crisisteam overgenomen.’

‘Op elke cursus leer je ‘blijf weg van de plek van de ramp’.’

Op het sportveld aan de Mounewei heerst grote verslagenheid. ‘Op elke cursus leer je ‘blijf weg van de plek van de ramp’, maar hier was het passend om mijn betrokkenheid te tonen. Ik heb daar gesproken met ouders en begeleiders die het hebben zien gebeuren. Kinderen hadden er met hun neus bovenop gestaan. Voor zover als dat mogelijk is heb ik geprobeerd om daar tot steun te zijn.’

Verdriet

Dezelfde avond bezoekt Gerbrandy ook de school in Surhuisterveen, om daar met de ouders en leerkrachten te praten. Terwijl hij het woord neemt, komt bij de politie het nieuws binnen dat een van de kinderen in het ziekenhuis is overleden. Het is de 10-jarige Yrsa. ‘Het was nieuws waar ernstig rekening mee werd gehouden, maar de impact was enorm. De ouders zijn met leerkrachten naar de klassen gegaan, om daar in kleinere kring het verdriet te delen. Iedereen was van slag.’

verdiepen en aanpakken'

Persconferentie

Later die avond geeft Gerbrandy op het gemeentehuis een persconferentie, waarin hij bevestigt dat een van de slachtoffertjes is overleden. Op dat moment is het ook bij Gerbrandy nog niet duidelijk wat de oorzaak van de crisis is. Hij krijgt er wel vragen over, maar legt op dat moment de prioriteit bij de hulpverlening en de nazorg. 'In het beleids-team stond de nazorg bovenaan het prioriteitenlijstje. Wij hebben diezelfde avond ook besloten dat alle scholen de volgende ochtend om uiterlijk half negen door iemand van de GGD zouden worden benaderd, om de nazorgbehoeften in kaart te brengen. De volgende ochtend bleek dat niet overal te zijn gebeurd. Daar ben ik wel boos om geworden, omdat er niemand is geweest die – toen het besluit werd genomen – aan de bel heeft getrokken dat het niet haalbaar was. Als een beleidsteam een dergelijk

besluit neemt, moet je er blind op kunnen vertrouwen dat het ook wordt uitgevoerd. Dat is wel een punt dat we in de evaluatie hebben meegenomen.'

Interne organisatie

Maar in algemene zin is Gerbrandy erg te spreken over de ondersteuning van binnen en buiten het gemeentehuis. 'Op het gemeentehuis waren tal van mensen in touw, zowel uit onze eigen organisatie, als uit de buurgemeente Tytjerksteradiel, als uit de Veiligheidsregio. Wij stonden binnen de regio nog wel eens te boek als criticaster, omdat we een van de kritische nettobetaalers waren. Maar de veiligheidsregio heeft ons goed ondersteund met expertteams en wisten bijvoorbeeld ook eerdere ervaringen weer goed te benutten.' Ook de interne organisatie werkt hard om de crisis in goede banen te leiden. 'Het was laat, na afloop van de persconferentie, toen ik op de bestuursvleugel de tijd

vond om met eigen medewerkers over de impact van het ongeluk te spreken. Gedurende de dag besef je het wellicht minder, maar veel van onze eigen medewerkers waren zelf nauw betrokken bij het sportevenement. Ze waren daar als ouder, als vrijwilliger, of werden plotseling opgeroepen om in de crisisorganisatie hun rol te pakken. Als een ongeluk zo hard ingrijpt

‘Als een beleidsteam een dergelijk besluit neemt, moet je er blind op kunnen vertrouwen dat het ook wordt uitgevoerd.’

in die lokale samenleving waar ze zelf onderdeel van zijn, zie je dat het ook de medewerkers niet onberoerd laat. Daar hebben we in de dagen en weken daarna wel oog voor gehad, onder meer door een gezamenlijke bijeenkomst met een team dat ook de brandweer ondersteunt na ingrijpende gebeurtenissen.’

Najaarsstorm

Die eerste periode is nog weinig oog voor de juridische context waarin het ongeval is gebeurd. ‘Pas later hebben wij kunnen reconstrueren hoe het ongeluk heeft kunnen ontstaan. Het begon in het najaar van 2013, toen een stevige najaarsstorm over ons land trok. Een tak van een boom van de gemeente, die langs de openbare weg stond, is toen boven op de dug-out gevallen. Daarmee is een scheur ontstaan in de dug-out. De voetbalvereniging heeft ons toen per brief gevraagd om een schadevergoeding. Op grond van ‘overmacht’ is die claim toen afgewezen. Wat wij ons toen niet realiseerden, is dat doordat het sportpark van de gemeente is, de dug-out door natrekking dus onze opstal is. Anders dan bij de kantine, waarover tussen de voetbalvereniging en de gemeente wel afspraken zijn gemaakt is dat bij de dug-out niet gebeurt. Ook al is de dug-out in de jaren zeventig door de voetbalclub neergezet, het is juridisch gezien vanaf dat moment onze dug-out, niet die van de voetbalclub.’

De beschadigde dug-out wordt niet afgebroken en blijft in de maanden daarop nog steeds in gebruik. ‘Het is voor onze gemeenschap een hele dure les geweest, die ik collega-burgemeesters en gemeenten op het hart wil drukken. Controleer dergelijke zaken. Zowel feitelijk als juridisch. Net zoals wij een gespecialiseerd bedrijf hebben ingehuurd om de lichtmasten, de doelen, de dug-outs en andere zaken te controleren. Zaken, die mogelijk in de jaren zestig of zeventig zijn gebouwd en waar de gemeente verantwoordelijk voor is. Dat is de kern van mijn pleidooi: verdiep je

erin, kijk hoe het in je eigen gemeente geregeld is en pak onveilige situaties aan.’

Aansprakelijkheid

‘De samenwerking binnen de driehoek is goed. Er is sprake van een grote openheid. In de zomer vernamen wij dat kinderen op het schoolplein in Surhuisterveen werd verweten dat het hun schuld was dat het meisje was overleden. Ze sliepen er slecht van, ook omdat het OM tot dan toe geen duidelijkheid had gegeven. Toen heeft het OM naar buiten gebracht dat de kinderen hoe dan ook niet vervolgd zouden worden en hen niets te verwijten viel. De officier is ook nog bij de ouders langs gegaan en heeft uitgelegd waarom het onderzoek langer duurde dan vooraf was ingeschat. Ik kan alleen maar waardering hebben voor zo’n empathische opstelling van het OM. Het nam een boel onrust weg.’ Begin september bracht de gemeente naar buiten dat het inderdaad de aansprakelijkheid voor het ongeluk met de stenen dug-out erkende. ‘Het was na afloop van een gesprek met de familie. In dat gesprek kwam duidelijk naar voren dat zij grote behoefte hadden dat wij onze aansprakelijkheid zouden erkennen. Toen heeft de gemeente Achtkarspelen dat expliciet gemaakt. Als eigenaar van het sportveld waren we ook eigenaar van de dug-out en zijn dus aansprakelijk voor de gevolgen van het instorten daarvan. Dat wij dat niet eerder hebben gedaan heeft te maken met het feit dat OM, politie en gemeente direct na het incident hadden afgesproken geen uitspraken te doen die het lopende OM-onderzoek konden belasten. Dit hebben we mede gedaan in de verwachting dat de uitkomsten van het onderzoek van het OM voor de zomervakantie bekend zouden zijn. Nu de resultaten langer op zich laten wachten, hebben wij ervoor gekozen de belangen van de betrokken families en sportverenigingen mee te laten wegen en hen ook duidelijkheid te geven over onze juridische positie.’ De verzekeraar van de gemeente en de advocaat van de families bereikten onlangs overeenstemming over het uitbetalen van de voorschotten. Deze zijn inmiddels uitbetaald aan de families. Schaderegeleers gaan binnenkort bij de families langs om de aard en omvang van de schade te inventariseren.’

De uitkomsten van het OM worden binnenkort verwacht.<

Wouter Jong/NGB